Gemeente Voorschoten

Toelichting septembercirculaire gemeentefonds 2026
Z/26/114455/501751

Inleiding/samenvatting

Op 15 september jongstleden is de septembercirculaire 2026 van het gemeentefonds gepubliceerd. De voornaamste ontwikkelingen zijn de voorlopige afrekening voor 2026 van het BTW-compensatiefonds, de middelen voor openbare bibliotheken en een geactualiseerde accresraming. De septembercirculaire geeft ten opzichte van de meicirculaire een nadeel in het jaar 2026 en een voordeel in jaren 2027 tot en met 2030. Voor 2026 is sprake van een netto nadeel van €434.000. Voor 2027 is er sprake van een netto voordeel van € 17.000, voor 2028 van € 389.000, voor 2029 van € 482.000 en voor 2030 van € 515.000.

Het bruto verschil tussen de septembercirculaire 2026 en de meicirculaire 2026 is als volgt:

	bedragen * € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2026	2027	2028	2029	2030
	Stand na meicirculaire 2026	**47.701**	**49.392**	**46.808**	**46.269**	**47.349**
	MUTATIES SEPTEMBERCIRCULAIRE:					
	Uitkeringsfactor, waarvan	**195**	**295**	**258**	**289**	**263**
1	Accresontwikkeling septembercirculaire 2026	0	295	258	289	263
2	Voorschot btw-compensatiefonds (BCF)	195	0	0	0	0
	Ontwikkeling uitkeringsbasis, waarvan	**-276**	**-280**	**-265**	**-215**	**-173**
3	Hoeveelheidsverschillen	-146	-149	-136	-119	-107
4	Ontwikkeling uitkeringsbasis	-130	-131	-129	-96	-66
	Taakmutaties, in totaal	**79**	**64**	**67**	**68**	**69**
5	Uitvoeringskosten inburgering	24	0	0	0	0
6	Bijdrage gebruik BRP 2026	-11	0	0	0	0
7	Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten	56	59	60	61	63
8	Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening	11	4	4	4	4
9	Overige taakmutaties	-1	2	3	3	2
	IU/DU/SU, waarvan	**39**	**121**	**16**	**16**	**16**
10	Spreidingswet	35	0	0	0	0
11	Openbare bibliotheken	0	105	0	0	0
12	IBO problematische schulden	0	15	15	15	15
13	Overige IU/DU/SU	5	1	1	1	1
	WOZ	**0**	**0**	**7**	**20**	**38**
14	WOZ-waarden mutaties	0	0	7	20	38
	Stelposten	**-346**	**0**	**384**	**384**	**384**
2	Vrijval btw-compensatiefonds (BCF)	-346	0	0	0	0
15	Herverdeeleffect gemeentefonds	0	0	384	384	384
	Bruto effect van septembercirculaire 2026	**-308**	**200**	**467**	**562**	**597**
	Stand na septembercirculaire 2026	**47.393**	**49.592**	**47.275**	**46.831**	**47.946**

Uitkeringsfactor

Ad 1. Accresontwikkeling septembercirculaire 2026
In de septembercirculaire wordt jaarlijks een nieuwe accresraming opgenomen, in deze circulaire betreft het de jaren 2027 en verder. Deze is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB) afkomstig uit de Macro Economische Verkenning (MEV) 2027. Zowel het volumedeel als het prijsdeel zijn op basis van het bbp naar boven bijgesteld voor de jaren 2027 tot en met 2030. Daarmee is de algemene uitkering in de meerjarenraming uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen. Om constante prijzen te tonen wordt het verkregen loon- en prijsaccres (prijsdeel indexatie) gecorrigeerd.

Ad 2. Voorschot afrekening btw-compensatiefonds (BCF)
In 2026 bedraagt het totale BCF-plafond voor gemeenten € 4,7 miljard. Bij onderschrijding van het plafond wordt het verschil terug in het gemeentefonds gestort, bij overschrijding volgt een uitname uit het gemeentefonds. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte over- of onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire volgend op dat kalenderjaar volgt de afrekening. In deze circulaire gaat het Rijk uit van een onderschrijding van het plafond van € 191 miljoen, voor Voorschoten betekent dit € 195.000. Met het ontvangen van het voorschot moet de stelpost opgenomen voor 2026 vervallen. Deze stelpost was opgenomen op basis van de onderschrijding (€ 332 miljoen) van 2024 en wijkt daardoor af van het nu ontvangen voorschot.

Ontwikkeling uitkeringsbasis
Ad 3. Hoeveelheidsverschillen + Ad 4. Ontwikkeling uitkeringsbasis
De berekening van de algemene uitkering bestaat uit een vermenigvuldiging van het aantal eenheden van alle maatstaven met het bijbehorende gewicht per maatstaf (aantal x prijs per eenheid). De som van deze producten wordt de uitkeringsbasis genoemd. Aanpassingen op het aantal of het gewicht zorgen voor een verschil ten opzichte van eerdere ramingen. Dit worden ook wel de hoeveelheidsverschillen genoemd. In deze circulaire zitten zowel aanpassingen op de aantallen als de gewichten.
De afwijking in aantallen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door maatstaven gerelateerd aan de woningbouwprognose en het aantal inwoners.

Taakmutaties
Ad 5. Uitvoeringskosten inburgering
Uit onderzoek naar de betaalbaarheid van de Wet inburgering 2021 voor gemeenten, blijkt dat gemeenten een tekort hebben op de uitvoeringskosten. Om gemeenten hierin tegemoet te komen, stelt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in totaal € 93 miljoen landelijk beschikbaar voor de jaren 2026 tot en met 2028. Voor het jaar 2026 is een bedrag van landelijk € 31 miljoen beschikbaar gesteld.

Ad 6. Bijdrage gebruik BRP 2026
Met betrekking tot de BRP wordt vanwege extra gebruik door gemeenten in 2026 een aanvullende bijdrage onttrokken uit de algemene uitkering van € 7,7 miljoen landelijk.

Ad 7. Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Ter compensatie van de geïdentificeerde incidentele uitvoeringslasten wordt er landelijk € 56,2 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering voor de jaren 2026 en verder.

Ad 8. Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening
Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ontstaan extra werkzaamheden voor de medeoverheden. Naar aanleiding van de inzichten over de opgave op het gebied van wonen met zorg moeten gemeenten hun Wmo-beleidsplan bijstellen om aan te geven hoe ze in samenwerking met aanbieders zorg dragen voor integrale dienstverlening (wonen, zorg en ondersteuning). Hiervoor is in 2026 een bijdrage van € 9,8 miljoen landelijk beschikbaar en vanaf 2027 structureel € 3 miljoen landelijk.

Ad 9. Overige taakmutaties
Dit betreft alle taakmutaties met een effect van minder dan € 10.000.

Integratie-uitkeringen (IU's)/ decentralisatie-uitkeringen (DU's) en suppletie-uitkeringen (SU's)
Ad 10. Spreidingswet

Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken voor asielzoekers. Om dit uit te voeren ontvangen de gemeenten landelijk € 15,3 miljoen.

Ad 11. Openbare bibliotheken
Het doel van de uitkering is gemeenten en provincies in staat te stellen te voldoen aan de gewijzigde Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Gemeenten ontvangen hiertoe een bijdrage van € 62 miljoen landelijk in 2027.

Ad 12. IBO problematische schulden
Het kabinet heeft vroegsignalering ingevoerd om problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium aan te pakken. Vanuit het ministerie van SZW wordt vanaf 2027 structureel € 19,7 miljoen landelijk beschikbaar gesteld.

Ad 13. Overige IU/DU/SU
Dit betreft alle integratie-uitkeringen, decentralisatie-uitkeringen en suppletie-uitkeringen met een effect van minder dan € 10.000.

WOZ
Ad 14. WOZ-waarden mutaties
In deze circulaire zijn het aantal woonruimten bijgesteld op basis van de geactualiseerde woningbouwprognose. Voor de algemene uitkering geldt hoe hoger de WOZ-waarde, hoe harder een gemeente gekort wordt op de algemene uitkering via de WOZ.

Stelposten
Ad 2. Vrijval btw-compensatiefonds (BCF)
Voor de toelichting op het BCF en de stelpost wordt u verwezen naar ad 2.

Ad 15. Herverdeeleffect gemeentefonds
In de meicirculaire 2026 is aangekondigd dat het Rijk na de zomer een besluit zo nemen over een eventuele indexatie van het ingroeipad voor het jaar 2028. In de septembercirculaire 2026 is aangekondigd dat er geen indexatie plaats zal vinden. Dit betekent dat de herverdeling pas in 2029 verder ingevoerd wordt. Hiermee kan de opgenomen stelpost in 2028 vervallen. De stappen van de herverdeling hebben een structureel effect. Wanneer in enig jaar de herverdeling pauzeert of wijzigt leidt dit dus tot structurele mutaties.

Mutaties met gevolgen voor de uitgaven
Het in de eerste tabel berekende bruto effect voortkomend uit de septembercirculaire 2026 dient gecorrigeerd te worden voor verschillende posten. Er zal voor drie taakmutaties (Wet Versterking regie volkshuisvesting: uitvoeringskosten, Wet Versterking regie volkshuisvesting: integrale dienstverlening en Uitvoeringskosten inburgering) en drie decentralisatie-uitkeringen (Spreidingswet, Openbare bibliotheken en IBO problematische schulden) gelijke lasten worden geraamd. Deze mutaties leiden tot het volgende netto effect van de septembercirculaire:

* € 1.000, + = voordeel, - = nadeel	2026	2027	2028	2029	2030
Bruto effect van septembercirculaire	**-308**	**200**	**467**	**562**	**597**
Mutaties met gevolgen voor uitgaven gesplitst in:	**-126**	**-182**	**-78**	**-80**	**-82**
Taakmutaties	-92	-62	-63	-65	-67
IU/DU/SU	-35	-120	-15	-15	-15
Netto effect van septembercirculaire	**-434**	**17**	**389**	**482**	**515**

Meerjarenperspectief
De effecten van de septembercirculaire 2026 worden integraal verwerkt in de Najaarsnota 2026 en de Nota van Wijzigingen 2027-2030. In de Nota van Wijzigingen wordt u geïnformeerd over het actuele begrotingssaldo.